

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνεύουσας Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

■ Αποφράς ἐπέτειος

1924 - 2024

Ἡμερολογιακὴ Μεταρρύθμισις καὶ Οἰκουμενισμὸς Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαχωρισθοῦν

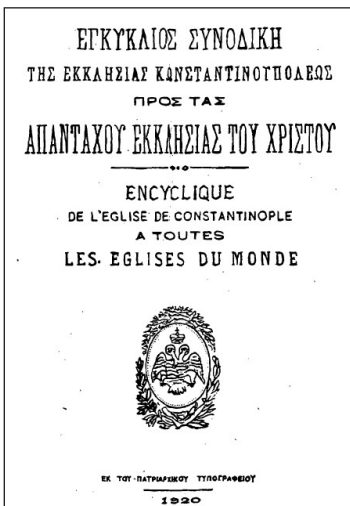
Α΄. Εἶναι γνωστὸν καὶ ἔχουν γραφῆ πολλά, ἔγκυρα καὶ ἀναμφισβήτητα περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐντεῦθεν τοῦ 1920 ἡ Ὁρθόδοξία δὲν ἀντιμετωπίζει κυρίως Ζήτημα Ἡμερολογίου, ἀλλὰ κυρίως Ζήτημα Οἰκουμενισμοῦ.

Ἡ ἄρρηκτος σχέσις Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως εἶναι τεκμηριωμένη ἀπολύτως, ἐξ ἐπόψεως ἱστορικῆς καὶ θεολογικῆς¹.

Τὸ ἔτος 1924 ἀποτελεῖ ὀρόσημον στὴν ἱστορικὴ ἔκφρασι – πρώτη βαθμίδα καὶ ἐξέλιξι τῶν σκοπῶν τῆς ξένης πρὸς τὴν Πατερικὴ Παράδοσι Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Διαχριστιανικοῦ καὶ περαιτέρω Διαθρησκευτικοῦ Συγκρητισμοῦ.

Ὑπενθυμίζεται, ὅτι τῆς Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως εἶχε προηγηθῆ ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ 1920, ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τὸ λεγόμενον Πανορθόδοξο Συνέδριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως - 1923, ἀμφοτέρω μὴ ἐκκλησιο-πατερικῆς προ-οπτικῆς.

Οἱ τόσο ἐπίσημες αὐτὲς δραστηριότητες, οἱ ὅποιες ἀπέβλεπαν ἐκπεφρασμένα στὴν προώθησι μιᾶς ἀρ-

Ἐγκύκλιος τοῦ 1920.

χικῶς Διαχριστιανικῆς Ὁμοσπονδίας, εἶχαν ὡς θεμέλια τρεῖς ἀντορθόδοξες καὶ ἀντεκκλησιαστικὲς θεωρίες, τὶς ἐξῆς: **α.** τὴν λεγομένην Βαπτισματικὴν Θεολογίαν, **β.** τὸν Δογματικὸν Συγκρητισμὸν καὶ **γ.** τὴν Ἐγκοσμοκρατικὴν Προοπτικὴν.

Πανορθόδοξο Συνέδριο
τῆς Κωνσταντινουπόλεως - 1923.

Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἱστορικο-θεολογικοῦ πλαισίου ἐφαρμοσθῆκε τὸ 1924 ἡ Ἡμερολογιακὴ Μεταρρύθμισις καὶ εἶναι πλέον καιρὸς, μετὰ ἀπὸ ἑκατὸ ἔτη, νὰ συνειδητοποιηθῆ βαθεῖα, ὅτι ἀπορριπτομένου τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὡς ἐκκλησιολογικῆς ἐκτροπῆς, συναπορρίπτεται καὶ ἡ Ἡμερολογιακὴ Καινοτομία, ἡ ὁποία εἶναι συμφυῆς καὶ ὁμόρριζος μὲ τὸν Οἰκουμενισμό: τὰ δύο αὐτὰ ζητήματα – Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ Μεταρρύθμισις Ἡμερολογίου – δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαχωρισθοῦν.

* * *

Β'. Ἡ αἰτιώδης ὁμως συνάφεια Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως δὲν ἐπιτρέπει νὰ λησμονῆται καὶ ἡ προηγουμένη, ἀλλὰ καὶ μακροαίων, αἰτιώδης σχέσις Παπικοῦ Προσηλυτισμοῦ καὶ Γρηγοριανῆς Μεταρρυθμίσεως, ἐντεῦθεν τοῦ 15^{ου} αἰ. (1582 ἔ.).

Μετὰ τὴν πολλαπλῆ καταδίκη τῆς παπικῆς Ἡμερολογιακῆς Καινοτομίας ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (1583, 1587, 1593), τὰ κύματα τῆς συγχύσεως ἀπὸ τὸ «Παγκόσμιον Σκάνδαλον»² τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἔπαυσαν νὰ πλήττουν τὴν Θεῖαν Ὀλκάδα τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ μέσου τῆς ἐπιτεταμένης παπικῆς προπαγάνδας στὴν Ἀνατολή.

Ὁ Καθηγητὴς Ι. Σοκολώφ, τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Πετροπόλεως, ἔγραφε τὸ 1910:

«Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις οἱ Ἕλληνες ἱεράρχαι ἐπανειλημμένως συνίστων τοῖς ὀρθοδόξοις τὴν ἀποφυγὴν καὶ τοῦ νέου τούτου ὄπλου τῆς λατινικῆς προπαγάνδας, ὡς Κύριλλος ὁ Λούκαρης, Παρθένιος ὁ Α', Παῖσιος ὁ Β', Κύριλλος ὁ Ε', Γρηγόριος ὁ Ζ', καὶ Ἄνθιμος ὁ Ζ'. Ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν Πατριάρχαι τὴν αὐτὴν ἐπεδείξαντο ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ μέριμναν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ἐν Συρίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Κύπρῳ ἔτι ἐξεδόθησαν πρὸς τε τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν πατριαρχικαὶ καὶ ποιμαντορικαὶ Ἐγκύκλιοι, ἐν αἷς ἐτονίζετο ἡ χροιά καὶ ὁ σκοπὸς τῆς

Πάπας Γρηγόριος
ΙΓ' (1831-1846).

ήμερολογιακῆς ταύτης μεταρρυθμίσεως καὶ συνεδέετο αὕτη πρὸς τὴν λοιπὴν γνωστὴν σειρὰν τῶν διαφόρων καινοτομιῶν τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας», καθ' ὅσον «ἢ ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ ΙΓ' τῷ 1831 ἐπενεχθεῖσα ἡμερολογιακὴ μεταρρυθμίσις ἀνέκαθεν ἢ μᾶλλον εὐθύς ἀμέσως ἐθεωρήθη ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολῇ ὡς καινοτομία ἐκκλησιαστικὴ καὶ θρησκευτικὴ καὶ ὡς μία ἐκ τῶν συνήθων τάσεων τῆς κρατούσης ἐν τῇ Δύσει ἐκκλησιαστικῆς ἀπολυταρχίας, τὸ ὄνειρον τῆς ὁποίας ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται ἡ ἐπέκτασις τῆς ἐπιρροῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς. Ἐθεωρήθη, ἄλλαις λέξεσι, νέα παπικὴ ἐκστρατεία κατὰ τῆς ἐν Ἀνατολῇ Ὁρθοδοξίας. Ὡς τοιαύτη θεωρηθεῖσα καὶ ἐκτιμηθεῖσα ἡ καινοτομία αὕτη ἀμέσως κατεδικάσθη»³ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν Συνόδοις.

Εἶναι ἄκρως σημαντικό, ἀλλὰ καὶ ἐνδεικτικόν, ἐν σχέσει μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ὅτι ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῶν γνωστῶν δύο Ἐγκυκλίων τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ', 1902 καὶ 1904, προπομπῶν ὁμολογουμένως τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920, ἐνεφανίσθη στὸ προσκῆνιο ὁ παπικὸς Καρδινάλιος Π. Τοντίνι (Tondini de Quarenghi), ὁ ὁποῖος «πάντα λίθον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολῇ μετὰ φανατισμοῦ κινήσας ὑπὲρ ἀποδοχῆς τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης (τοῦ παπικοῦ ἡμερολογίου)», τελικῶς ἐν ἔτει 1905,

«ἀπεφάνθη, ὅτι τοῦτο ἐνέχει ἐκκλησιαστικὴν καὶ θρησκευτικὴν σπουδαιότητα καὶ εἶναι μάλιστα ἐν τῶν θεμελιωδῶν καὶ οὐσιωδεστάτων ζητημάτων, ἔνεκα τῶν ὁποίων ὑφίσταται ἡ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν διαίρεσις. Ἡ δὲ οὐσία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος τούτου ἔγκειται ἐν τῇ ἀποδοχῇ ἢ μὴ “τῆς μιᾶς πηγῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας”, ἄλλαις λέξεσιν, ἐν τῇ ἀποδοχῇ ἢ ἀποκρούσει τοῦ παπικοῦ πρωτείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ»⁴.

* * *

Γ'. Ἡ προσεκτικὴ καὶ ἀπροκατάληπτος μελέτη τῶν πηγῶν, τῶν ἀναφερομένων στὸ Ἡμερολογιακὸ Ζήτημα, ἀπὸ τοῦ ΙΣ' αἰῶνος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, θέτει τοῦτο ἐντὸς

μιᾶς εὐρυτάτης ἱστορικῆς προοπτικῆς, ἢ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγνοηθῆ ἢ προσπερασθῆ μὲ ἐπιπολαιότητα.

Τὸ *Ἡμερολογιακόν*, βάσει τῶν μαρτυριῶν, ἀποδεικνύεται, ὅτι δὲν προσεγγίζεται καὶ δὲν ἀντιμετωπίζεται αὐτόνομα, ὡς δῆθεν οὐδέτερο καὶ μὴ δογματικὸ θέμα.

α. Στὴν μὲν πρώϊμη φάσι τοῦ *Ἡμερολογιακοῦ*, ὁ Παπισμὸς «ἠννώνει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ζήτημα τοῦ *Ἡμερολογίου*, ὡς προπαγανδικὸν μέσον παραπλανήσεως καὶ συγκρούσεως τῶν Ὁρθοδόξων, ἀποδίδων εἰς τὴν ἀποδοχὴν αὐτοῦ ὑπ' Αὐτῶν τὴν σημασίαν τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Πρωτείου τοῦ Πάπα»⁵.

β. Στὴν δὲ ὕστερη φάσι τοῦ *Ἡμερολογιακοῦ*, ὁ Οἰκουμενισμὸς ἀπέβλεπε, διὰ μέσου τῆς υἰοθετήσεως ἑνὸς Κοινοῦ *Ἡμερολογίου*, στὴν

«προσέγγισιν τῶν δύο χριστιανικῶν κόσμων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν», θεωρῶν τοῦτο ὡς «τὸν πρῶτον λίθον διὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐνώσεως πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ»⁶.

Ἐν τέλει, ἡ ἐμμονὴ τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν στὸ ἀπ' αἰῶνων Πατροπαράδοτο Ἐκκλησιαστικὸ Ἡμερολόγιο εὐρίσκει τὴν πλήρη δικαίωσί της σήμερα, ἐφ' ὅσον –ὡς συνεπεῖς Ἀντι-οικουμενισταί– πραγματώνουν τὸν χρυσοῦν κανόνα, ὅτι

«τοῖς Πατράσιν ἐκ παντὸς ἀκολουθητέον», «ἔστι δὲ ὀσιώτερον τῶν πατρῶων ἔχεσθαι»⁷. «πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον»⁸.

Καὶ πρὸ τοῦ 1924, τὸ «ἀπ' αἰῶνων κρατοῦν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον», ὑπεστηρίζετο

«ὡς μόνον ἀρμόζον τῇ Ἐκκλησίᾳ», «διὰ τὸ εἶναι Πατροπαράδοτον καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀνέκαθεν κεκυρωμένον»⁹.

Ἡ ἐμμονὴ αὐτῆ τῶν εὐσεβῶν στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσι διατηρεῖ αὐτοὺς στὴν εὐλογημένη κοινωνία «Σὺν Πᾶσι τοῖς Ἁγίοις»¹⁰, στὰ ὄρια τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικότητος.

Καὶ ἰδοῦ, ἐν κατακλειδί, ἐγείρεται τὸ κρίσιμο ἐρώτημα:

• Ἄρα γε, ἂν ἀκόμη καὶ οἱ Ἄγγελοι, «σαλεύοντες» τυχὸν τὰ Παραδοθέντα, «ἀναθεματίζονται»¹¹,

«πῶς ἄνθρωπος πᾶς ἐν σαρκὶ ὢν, σαλεύων καὶ καινο-

τομῶν, καὶ μάλιστα τοιαύτας καινοτομίας, οὐκ ἀλλότριος Θεοῦ;»¹².

† ὁ Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανὸς
Ἐγγραφον τὴν 20ῆ Ἰουλίου 2023 ἐκ. ἡμ.
† Μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου
Προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου

Παραπομπές

1. Αρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ καὶ Ἱερομονάχου Κλήμεντος Ἀγιοκυπριανιτῶν (νῦν Μητροπολιτῶν), Οἰκουμενικὴ Κίνησις καὶ Ὁρθόδοξος Ἀντικοινομενισμός: Ἡ κρίσιμος ἀντιπαράθεσις ἐνὸς αἰῶνος, Ἀθήναι 2001.
2. Πατριάρχου Ἱερεμίου Β΄ Κωνσταντινουπόλεως (1572-1594), Ἐπιστολὴ πρὸς Δόγην τῆς Ἑνετίας κ. Νικόλαον Νταπόντε. • ΒΛ. Κ. Ν. Σάθα, Βιογραφικὸν σχεδιάσμα περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β΄, σελ. 28, ἐν Ἀθήναις 1870.
3. Ι. Σοκολώφ, Τὸ περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἡμερολογίου ζήτημα κρινόμενον ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, Πετροῦπολις 1910. • ΒΛ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἐπὶ τῆς Ἡμερολογιακῆς Μεταρρυθμίσεως, περιοδ. «Πάνταϊνος» Ἀλεξανδρείας, ἀριθμ. 39/10.6.1910, σελ. 624-628.
4. Αὐτόθι.
5. Μητροπολίτου Κυζίκου Καλλινίκου, Τὸ Πάσχα. • ΒΛ. περιοδ. «Ὁρθοδοξία» Κωνσταντινουπόλεως, ἀριθμ. 12/1927, σελ. 509.
6. Διονυσίου Μ. Μπατιστάτου (ἐπιμ.), Πρακτικὰ καὶ Αποφάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθοδόξου Συνεδρίου (10.5-8.6.1923), σελ. 57 καὶ 189, Ἀθήναι 1982.
7. Ἱεροῦ Μελετίου Πηγᾶ, Τόμος Ἀλεξανδρινὸς περὶ τοῦ Πασχαλίου, σελ. 145 καὶ 153. • ΒΛ. «Lettres de Meletius Pigas antérieures à sa promotion au Patriarcat», par Emile Legrand, Paris 1902.
8. Ζ΄ Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Mansi τ. 13, στλ. 252B καὶ στλ. 328E, Πρᾶξις C΄, Τόμοι Γ΄ καὶ C΄.
9. Ἐγκύκλιος τοῦ 1902, Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ΄. • ΒΛ. Βασιλείου Θ. Σταυρίδου – Εὐαγγελίας Α. Βαρέλλα, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, σελ. 325, ἐκδόσεις «Π.Ι.Π.Μ.», Ἀνάλεκτα Βλατάδων -47, Θεσσαλονίκη 1996.
10. Ἐφεσ. γ΄ 18.
11. Γαλάτ. α΄ 8-9.
12. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, PG τ. 99, στλ. 1033D, Ἐπιστολὴ ΑC΄, Εὐπρεπιανῶ καὶ τοῖς σὺν αὐτῶ, E.L.I.

